EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2020.12.15.
SWD(2020) 349 final

A digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály

BIZOTTSÁGI SZOLGÁLATI MUNKADOKUMENTUM

A HATÁSVIZSGÁLATI JELENTÉS VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓJA

amely a következő dokumentumot kíséri

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE

a digitális szolgáltatások egységes piacáról (digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály) és a 2000/31/EK irányelv módosításáról

{COM(2020) 825 final} - {SEC(2020) 432 final} - {SWD(2020) 348 final}

Vezetői összefoglaló

A digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály hatásvizsgálata

A. A fellépés szükségessége

Mi a probléma lényege, és miért jelent problémát uniós szinten?

A digitális szolgáltatások az elmúlt két évtizedben átalakították az uniós gazdaságot és társadalmat, különösen az online platformok megjelenésével. Ez a kezdeményezés az e-kereskedelmi irányelv 2000. évi értékelésén alapul. Az irányelv mellékelt értékelése arról tanúskodik, hogy az alapelvei továbbra is érvényesek, de néhány konkrét szabályt az online közvetítőkkel, illetve különösen az online platformokkal kapcsolatos konkrét kihívások fényében aktualizálni kell. Ebben az összefüggésben a hatásvizsgálati jelentés három alapvető problémát elemez azok okaival együtt.

Először, a polgárok egyre nagyobb kockázatnak és veszélynek vannak kitéve online – a jogellenes tevékenységek terjedésétől az alapvető jogaikat fenyegető kockázatokig és egyéb társadalmi károkig. Ezek a problémák széles körben elterjedtek az online ökoszisztémában, de a rendkívül nagy online platformok esetében a legnagyobbak, tekintettel azok kiterjedtségére.

Másodszor, az online platformok felügyelete az EU-ban szélesebb körben nagyrészt koordinálatlan és nem hatékony, noha az ilyen szolgáltatások rendszerszintű fontossággal bírnak. A tagállamok nem határozták meg megfelelően, illetve következetlenül használják az e-kereskedelmi irányelv korlátozott adminisztratív együttműködési keretrendszerét a határokon átnyúló problémák tekintetében.

Harmadszor, a tagállamok megkezdték a digitális szolgáltatások nemzeti szintű szabályozását, ami új akadályok megjelenéséhez vezetett a belső piacon. Ez versenyelőnyhöz juttatja a régóta működő rendkívül nagy platformokat és digitális szolgáltatásokat.

Mit kellene elérni?

Az általános célkitűzés az egységes piac megfelelő működésének biztosítása, különös tekintettel a határokon átnyúló online közvetítői szolgáltatások nyújtására. A konkrét célkitűzések közé tartozik i. a biztonságos online környezet fenntartása, ii. az innovatív, határokon átnyúló digitális szolgáltatások feltételeinek javítása, iii. a felhasználók jogainak érvényesítése és az alapvető jogaik védelme online, és iv. a digitális szolgáltatások hatékony felügyelete és a hatóságok közötti együttműködés megteremtése.

Milyen többletértéket képvisel az uniós szintű fellépés (szubszidiaritás)?

Az internetes tartalmak és szolgáltatások elérhetősége általában transznacionális. Az egyes tagállamok párhuzamos és eltérő szabályozása akadályozza a közvetítői szolgáltatásokat az EU-ban, és nem biztosítja hatékonyan valamennyi uniós polgár biztonságát és védelmét. Az uniós szintű fellépés csökkentené a jogi összehangolatlanságot és a megfelelési költségeket, fokozná a jogbiztonságot, biztosítaná a polgárok egyenlő védelmét és a vállalkozások egyenlő versenyfeltételeit, megerősítené az egységes piac integritását, és lehetővé tenné a határokon átnyúló hatékony felügyeletet. Egyetlen tagállam sem képes egyedül megoldani ezeket a problémákat.

B. Megoldások

Milyen lehetőségek kínálkoznak a célok elérésére?

Az alapforgatókönyvön túl három lehetőség részletes értékelésére került sor:

1. Korlátozott intézkedések a jogellenes tevékenységek ellen, meghatározva az online platformokra vonatkozó eljárási kötelezettségeket a jogellenes tevékenységek felszámolására a felhasználók alapvető jogainak védelme és az átláthatóság biztosítása érdekében. Megerősített hatósági együttműködési mechanizmusok a határokon átnyúló problémák megoldására egy digitális elszámolóház révén.

2. Teljes mértékben harmonizált intézkedések a szolgáltatók tevékenységeinek ösztönzésére, az átláthatóság fokozására, illetve az újonnan megjelenő kockázatok szélesebb körének kezelésére a felhasználók jogainak érvényesítésével. Érvényesítés és a hatósági utasításokra vonatkozó harmonizált feltételekkel megerősített együttműködési mechanizmus, valamint egy központi koordinátor kinevezése minden tagállamban.

3. Aszimmetrikus intézkedések, a rendkívül nagy online platformokra vonatkozóan több kötelezettséggel, a felelősségi rendszer további egyértelművé tétele az online közvetítők vonatkozásában, valamint uniós irányítás megerősített felügyelettel és végrehajtással. Ez az előnyben részesített alternatíva.

Mi az egyes érdekeltek álláspontja? Ki melyik alternatívát támogatja?
Az érdekelt felekkel folytatott kiterjedt konzultáció arról tanúskodik, hogy széles körű egyetértés uralkodik az uniós fellépést illetően, különösen egy megerősített uniós keret révén, az e-kereskedelmi irányelvben meghatározott alapelvek megőrzése mellett. Az online közvetítők, vállalkozások és a civil társadalom általában véve széleskörűen támogatják az értesítési-cselekvési eljárások uniós harmonizációját. Az online közvetítők egyértelmű keretrendszert szorgalmaznak, amelyben jóhiszeműen, a jogbiztonság garantálásával önkéntes intézkedések hozhatók a jogellenes tartalom ellen. A vállalkozások és a civil társadalom az átláthatósági intézkedéseket is széleskörűen támogatják, és az utóbbi az ajánlási algoritmusokra összpontosít. Néhány vállalkozói szervezet és induló innovatív vállalkozás szerint aszimmetrikus szabályokra van szükség. A tagállami hatóságok közötti fokozott együttműködés és a hatóságokkal való adatmegosztás fontossága alapvető szempont a tagállamok számára. A civil társadalmi szervezetek, illetve néhány vállalkozás és nemzeti hatóság uniós szintű felügyeletet szorgalmaznak. A digitális szolgáltatásokról szóló jogszabállyal kapcsolatban három különböző, saját kezdeményezésű európai parlamenti jelentéstervezet támogat – együttesen nézve – egy, a hatásvizsgálati jelentés előnyben részesített alternatívájához hasonló megoldást.
C. Az előnyben részesített alternatíva hatásai
Melyek az előnyben részesített alternatíva (ha nincs ilyen, akkor a főbb lehetőségek) előnyei?
Várhatóan pozitív hatást gyakorol az egységes piacra és a versenyre, és a becslések szerint 1–1,8 %-kal nő a határokon átnyúló digitális kereskedelem. Az aszimmetrikus szabályok elő fogják mozdítani a kisebb új versenytársak működését, elősegítve a versenyképességet, az innovációt és a digitális szolgáltatásokba való beruházásokat, miközben gondoskodnak a nagy platformok vonatkozásában felmerülő konkrét károk kezeléséről. Javulni fog az online átláthatóság és biztonság, valamint az alapvető jogok védelme. A tagállamok közötti megerősített együttműködés és az uniós szintű irányítás javítja a végrehajtást, és biztosítja a digitális szolgáltatások naprakész felügyeleti rendszerét.
Milyen költségekkel jár az előnyben részesített alternatíva (ha nincs ilyen, akkor milyen költségekkel járnak a főbb lehetőségek)?
A közvetlen költségek arányosak a szolgáltató méretével és elterjedtségével. A szolgáltatások emellett marginális műszaki tervezési és karbantartási költségekkel járnának. A tájékoztatási követelményekkel kapcsolatos költségek az alapforgatókönyvhöz képest csökkennek. A legjelentősebb költségek a rendkívül nagy online platformokra korlátozódnának.
Milyen hatást gyakorol az intézkedés a kkv-kra és a versenyképességre?
A naprakész és egységes szabályok segítik a kkv-k működését az egységes piacon, előmozdítva a bővítést és az innovátorok tevékenységét. A hatásvizsgálat szerint azok a kkv-k is költségeket takaríthatnak meg, amelyeknek potenciálisan jogellenes tartalmakkal kell foglalkozniuk. A mikro- és kisvállalkozásokra azonban nem vonatkoznának az online platformok esetében előírt követelmények, és a kiterjedt jelentési kötelezettségek alól is mentesülnének.
Jelentős lesz-e a tagállamok költségvetésére és közigazgatására gyakorolt hatás?
Becsléseink szerint jelentősen csökkenni fognak a hatóságok közötti együttműködés jelenlegi nem hatékony mechanizmusa következtében felmerülő költségek. A megerősített együttműködési mechanizmus különböző többletköltségei uniós szinten oszlanának el.
Lesznek-e egyéb jelentős hatások?
Az előnyben részesített alternatíva legfőbb hatása a fogyasztók és vállalkozások jogainak és érdekeinek online védelméhez, illetve az alapvető jogok online védelméhez kapcsolódik.
Arányosság?
Az előnyben részesített alternatíva megfelelne a kezdeményezés célkitűzéseinek, és nem lépne túl az azonosított problémák megoldásához szükséges mértéken. A tagállamok összehangolatlan megközelítése nem képes biztosítani az uniós polgárok megfelelő védelmét, és a szolgáltatások felügyelete továbbra sem lenne egységes.

D. További lépések
Mikor kerül sor a szakpolitikai fellépés felülvizsgálatára?
Az adatok gyűjtésére és nyomon követésére szolgáló rendszer kidolgozása az előnyben részesített alternatíva egyik fő hatása. Idetartozik a tagállami hatóságok közötti együttműködés nyomon követésére és az elszámolásra vonatkozó fokozott képesség és a digitális szolgáltatások felügyelete. A felülvizsgálatra a hatálybalépést követő öt éven belül kerül sor, de a rendszeres jelentések a felülvizsgálati rendszer részét képeznék.